

Sygn. akt VIII GC 138/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Agnieszka Górską

Protokolant sekr. sąd. Monika Karczmarska

po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2017 r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

przeciwko S. Z.

o zapłatę

I zasądza od pozwanego S. Z. na rzecz powódki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. kwotę 492.575 (czterystu dziewięćdziesięciu dwóch tysięcy pięciuset siedemdziesięciu pięciu) złotych z odsetkami umownymi w wysokości odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych od dnia 9 grudnia 2015 r.;

II oddala powództwo w zakresie odsetek w pozostałej części;

III zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 39.046 (trzydziestu dziewięciu tysięcy czterdziestu sześciu) złotych tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt **VIII GC 138/16**

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 4 stycznia 2016 r. powódka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. dochodziła od pozwanego S. Z. kwoty 492.575 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości stawki odsetek za zwłokę dla zaległości podatkowych od dnia 6 stycznia 2010 r. Jednocześnie wносиła o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazała, że w dniu 12 października 2009 r. zawarła ze S. Z., w ramach prowadzonej przez strony działalności gospodarczej, umowę o świadczenie usług doradztwa gospodarczego. Pozwany miał wykonać analizę stanu faktycznego i prawnego zagospodarowania nieruchomości powódki oraz transakcji związanych z obrotem nimi pod kątem ustalenia prawidłowości przyjętych podstaw i składników opodatkowania z tytułu danin publicznoprawnych, w tym wyłączeń i zwolnień od podatku VAT i CIT dokonanych w roku podatkowym 2008. Za wykonanie umowy pozwanemu przysługiwało wynagrodzenie prowizyjne wynoszące 1/4 kwoty odzyskanych i wpłaconych na rachunek powódki zwrotów i nadpłat podatków oraz opłat.

W wyniku działań pozwanego powódka złożyła wniosek o zwrot nadpłaty podatku CIT za rok podatkowy 2008 i w dniu 18 grudnia 2009 r. otrzymała zwrot części nadpłaty w kwocie 1.815.611 zł. W tych okolicznościach pozwany, na

podstawie faktur VAT nr (...) r. z dnia 21 grudnia 2009 r. oraz nr (...) z dnia 4 stycznia 2010 r., obciążył powódkę kwotami 61.000 zł oraz 492.575 zł (łącznie 553.575 zł), które powódka zapłaciła 6 stycznia 2010 r.

Na skutek kontroli podatkowej u powódki Naczelnik (...) Urzędu Skarbowego w S. decyzją z dnia 1 grudnia 2010 r. odmówił stwierdzenia nadpłaty. Od powyższej decyzji pozwany, działając z pomocą adwokata L. L., złożył odwołanie do Dyrektora Izby Skarbowej w S.. Zaskarżona decyzja została utrzymana w mocy decyzją z dnia 22 października 2012 r. O wskazanej decyzji powódka dowiedziała się dopiero od komornika sądowego w związku ze wszczęciem egzekucji. Pozwany, ponownie działając z pomocą adwokata, bez wiedzy powódki zaskarżył powyższą decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, nie wnosząc jednak o wstrzymanie wykonania decyzji.

W dniu 13 grudnia 2012 r. strony zawarły porozumienie, na podstawie którego pozwany zobowiązał się do zwrotu części wynagrodzenia, tj. kwoty 492.575 zł. Obowiązek ten miał jednak nie ciążyć na pozwanym, jeżeli WSA lub NSA uwzględni skargę powódki.

Wyrokiem z dnia 17 kwietnia 2013 r. WSA w sprawie o sygn. akt I SA/Sz 1051/12 oddalił skargę powódki, a następnie NSA wyrokiem z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie o sygn. akt II FSK 2555/13 oddalił skargę kasacyjną wniesioną od wyroku WSA. Tym samym powódka została prawomocnie zobowiązana do zwrotu kwoty 1.820.823 zł, co uczyniła w dniu 9 grudnia 2015 r., wpłacając tę kwotę na rzecz (...) Urzędu Skarbowego w S..

W świetle ww. okoliczności pozwany, zgodnie z porozumieniem z dnia 13 grudnia 2012 r., winien był zapłacić na rzecz powódki kwotę 492.575 zł. Powódka wezwała pozwanego do zapłaty 10 grudnia 2015 r. oraz 23 grudnia 2015 r., jednak wezwania nie wywołały u pozwanego żadnej reakcji.

Powódka wyjaśniła też, że poniosła szkodę przekraczającą żądanie pozwu. Poza kosztami egzekucji poniosła bowiem jeszcze koszty m. in. zabezpieczenia wykonania decyzji organu podatkowego, opłaty od skargi do WSA (47.148 zł), opłaty od skargi kasacyjnej (23.574 zł), koszty postępowania kasacyjnego (7.200 zł), koszty obsługi prawnej etc.

Wyjaśniając roszczenie o odsetki powódka wskazała, że ich wysokość wynika z umowy stron. Nadto wskazała, że ich wysokość jest tożsama z wysokością odsetek za zwłokę od należności podatkowych.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym dnia 27 stycznia 2016 r. referendarz sądowy w Sądzie Okręgowym w Szczecinie w sprawie o sygn. akt VIII GNc 10/16 uwzględnił żądanie pozwu oraz zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 20.575 zł tytułem kosztów procesu.

Od powyższego nakazu zapłaty pozwany S. Z. wniósł sprzeciw, w którym domagał się oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia na jego rzecz kosztów postępowania.

Swoje stanowisko oparł na zarzutach bezzasadności roszczenia powódki, przedawnienia roszczenia, błędnego określenia wartości wynagrodzenia powódki oraz nieważności porozumienia z dnia 13 grudnia 2012 r.

Pozwany wskazał, że wbrew stanowisku powódki zawarta między stronami umowa miała charakter umowy starannego działania – świadczenia usług konsultacyjno-doradczych. Nie było zatem wyłączną podstawą zapłaty wynagrodzenia osiągnięcia rezultatu w postaci odzyskania nadpłaconego podatku. Wskazał, że interpretacja przedstawiona przez powódkę stoi w sprzeczności z pozostałymi zapisami umowy oraz z zasadami współżycia społecznego. Zakres świadczeń pozwanego był szeroki i niezasadne byłoby uzależnianie jego wynagrodzenia wyłącznie od uzyskania nadpłaty podatku.

Ponadto zarzucił, iż powódka uzyskała zwrot nadpłaty podatku, więc nawet przyjmując stanowisko powódki, wynagrodzenie było mu należne. Pozwany wyjaśnił, że kontaktował się z powódką, informując o wadliwości postępowania egzekucyjnego i zalecił wstrzymanie się ze zwrotem środków pieniężnych (pozwany miał przygotowany wniosek o umorzenie postępowania ze względu na jego wadliwość). Umorzenie postępowania powodowałoby

natomiast przedawnienie zobowiązania podatkowego i tym samym uprawniałoby powódkę do uzyskania nadpłaty podatku CIT.

Wskazał, że w czasie rozmów z jedynym współnikiem powódki A. H. uzależnił kontynuowanie postępowania w sprawie zwrotu nadpłaty podatku od podpisania porozumienia z dnia 13 grudnia 2012 r. Jednocześnie wymagano od pozwanego podpisania porozumienia, bowiem w innym razie powódka miała występować przeciwko pozwanemu z żądaniem zwrotu wynagrodzenia. Okoliczności te, zdaniem pozwanego, pociągają za sobą nieważność porozumienia na podstawie art. 82 k.c.

Pozwany podniósł nadto, że wyjaśniał powódce, iż nawet nieskuteczność postępowania sądownoadministracyjnego nie przekreśla możliwości uchylenia się od obowiązku zwrotu otrzymanej nadpłaty. Ponadto wskazywał, że organ podatku bezzasadnie naliczał powódce odsetki i nie było podstaw do wszczęcia postępowania w sprawie o przestępstwo albo wykroczenie skarbowe.

Jednocześnie zarzucił, że zachowanie powódki uniemożliwiło mu podjęcie czynności, zgodnie z umową, które spowodowałyby brak obowiązku otrzymanego zwrotu podatku. Takie zachowanie w ocenie pozwanego było sprzeczne z art. 5 k.c. Wyjaśnił, że powódka bezpośrednio po wyroku NSA dokonała zapłaty otrzymanej nadpłaty, nie dając mu możliwości podjęcia czynności, które – jego zdaniem – spowodowałyby brak obowiązku zapłaty. O tym, że zamierza podjąć takie działania poinformował przedstawicieli powódki za pośrednictwem wiadomości SMS w dniu 9 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. oraz pozwany S. Z. w dniu 12 października 2009 r., w ramach prowadzonej przez każde z nich działalności gospodarczej, zawarli umowę, na podstawie której pozwany miał wykonać analizę stanu faktycznego i prawnego zagospodarowania nieruchomości powódki (będących w jej posiadaniu obecnie i w przeszłości) oraz transakcji związanych z obrotem nimi pod kątem ustalenia prawidłowości przyjętych podstaw i składników opodatkowania z tytułu danin publicznoprawnych, w tym wyłączeń i zwolnień od podatku towarów i usług (VAT) i podatku od osób prawnych (CIT) dokonanych w roku podatkowym 2008. Pozwany miał również samodzielnie, a na etapie postępowań przed sądami administracyjnymi z pomocą swojego podwykonawcy – adwokata L. L., reprezentować powódkę w ww. postępowaniach (§1 umowy). Za wykonanie umowy pozwanemu przysługiwało wynagrodzenie prowizyjne wynoszące ¼ kwoty faktycznie odzyskanych i wpłaconych na rachunek powódki zwrotów i nadpłat podatków oraz opłat. Zapłata wynagrodzenia miała nastąpić w terminie 7 dni od przedłożenia faktury. Wynagrodzenie wskazane w fakturze miało zostać podwyższone podatek VAT według stawki 22% (§4 umowy). Zmiany umowy wymagały formy pisemnej pod rygorem nieważności (§5 umowy).

Dowód:

- umowa z dnia 12 października 2009 r. (k. 14-16);
- zeznania świadka W. W. (e-protokół z dnia 25 stycznia 2017 r.; 00:30:24-01:02:37, k. 225-227, 229);
- zeznania pozwanego S. Z. (e-protokół z dnia 17 marca 2017 r.; 00:48:15-02:15:32, k. 285v-289).

Pozwany przeprowadził analizę będącą przedmiotem zawartej umowy. Na podstawie ustaleń pozwanego powódka złożyła korektę deklaracji CIT-8 za rok podatkowy 2008 wraz z wnioskiem o zwrot nadpłaty podatku CIT. W grudniu 2009 r. powódka otrzymała zwrot nadpłaty podatku CIT w kwocie 1.820.823 zł.

W związku z otrzymanym przez powódkę zwrotem nadpłaty podatku pozwany w dniu 21 grudnia 2009 r. przedłożył fakturę VAT nr (...) r., obciążając powódkę kwotą 50.000 zł netto (61.000 zł brutto) tytułem części wynagrodzenia należnego za wykonanie umowy.

Następnie w dniu 4 stycznia 2010 r. pozwany przedstawił powódce fakturę VAT nr (...), na podstawie której obciążył ją kwotą 403.750 zł netto (492.575 zł brutto).

Powódka zapłaciła pozwanemu całość wynagrodzenia ujętego w ww. fakturach VAT.

Dowód:

- potwierdzenie wykonania przelewu (k. 17);
- faktura VAT nr (...) z dnia 21 grudnia 2009 r. (k. 18);
- faktura VAT nr (...) z dnia 4 stycznia 2010 r. (k. 19);
- wydruk operacji bankowych (k. 20);
- porozumienie z dnia 13 grudnia 2012 r. (k. 84-85).

Decyzją nr (...) z dnia 1 grudnia 2011 r. Naczelnik (...) Urzędu Skarbowego w S. odmówił powódce stwierdzenia nadpłaty w podatku CIT za rok podatkowy 2008. Zgodnie z uzasadnieniem powyższa decyzja została wydana w konsekwencji weryfikacji poprawnego rozliczenia podatku w związku z kolejnymi korektami deklaracji. Wskazano w nim również, że nie było podstaw do dokonania zwrotu powódce kwoty 1.820.823 zł.

Od powyższej decyzji pozwany, działając przez adwokata L. L., w dniu 14 grudnia 2011 r. wniósł w imieniu powódki odwołanie.

Po rozpoznaniu wniesionego odwołania Dyrektor Izby Skarbowej w S. decyzją nr (...)()- (...)()z dnia 22 października 2012 r. utrzymał zaskarżoną decyzję w mocy.

Następnie w dniu 23 listopada 2012 r. Naczelnik (...) Urzędu Skarbowego wystawił przeciwko powódce tytuł wykonawczy nr (...) obejmujący kwotę 1.820.823 zł wraz z odsetkami od dnia 1 kwietnia 2009 r. (z wyłączeniem okresów 30 czerwca-5 grudnia 2011 r. oraz 24 lutego-24 października 2012 r.).

Postępowanie egzekucyjne na podstawie ww. tytułu wykonawczego zostało wszczęte w dniu 3 grudnia 2012 r. W postępowaniu dokonano zajęcia kont bankowych i nieruchomości. Na skutek wniosku powódki z dnia 10 grudnia 2012 r. postępowanie zostało zawieszona postanowieniem Naczelnika (...) US w S. nr (...) z dnia 28 lutego 2013 r.

Dowód:

- decyzja nr (...) z dnia 1 grudnia 2011 r. wraz z uzasadnieniem (k. 21-47);
- decyzja nr (...)()- (...)()z dnia 22 października 2012 r. (k. 48-81);
- tytuł wykonawczy nr (...) z dnia 23 listopada 2012 r. (k. 82-83);
- postanowienie nr (...)()- (...) z dnia 12 stycznia 2016 r. (k. 147-149).

Pozwany, działając z pomocą adwokata L. L., zaskarżył decyzję Dyrektora IS w S. z dnia 22 października 2012 r. skargą do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w S.. W związku z wniesieniem skargi powódka zapłaciła wpis w kwocie 47.148 zł.

Dowód:

- potwierdzenie wykonania przelewu (k. 93).

Powódka i pozwany, w związku z niekorzystnymi decyzjami organów podatkowych, prowadzili rozmowy o dalszych czynnościach w sprawie. Pozwany był przekonany, że działanie organów podatkowych jest nieprawidłowe i postępowanie sądowe doprowadzi do sytuacji, w której powódka nie będzie miała obowiązku zwrotu uzyskanej nadpłaty co do podatku CIT za rok podatkowy 2008 ani płacenia odsetek za zaległości podatkowe. Podczas prowadzonych rozmów pozwany deklarował, że w przypadku niekorzystnego rozstrzygnięcia w postępowaniu sądowoadministracyjnym zwróci powódce uzyskane od niej wynagrodzenie wraz z odsetkami.

Rezultatem prowadzonych rozmów było podpisanie przez strony w dniu 13 grudnia 2012 r. porozumienia.

Zgodnie z porozumieniem pozwany zobowiązał się zwrócić powódce kwotę 492.575 zł, otrzymaną tytułem wynagrodzenia z umowy z dnia 12 października 2009 r., powiększoną o odsetki w wysokości odsetek od zaległości podatkowych od dnia 6 stycznia 2010 r (§2 ust. 2 porozumienia). Powyższe zobowiązanie miało wygasnąć w przypadku wydania przez WSA w Szczecinie lub Naczelnego Sądu Administracyjnego prawomocnego orzeczenia na skutek wniesionej skargi na decyzję Dyrektora IS w S. z dnia 22 października 2012 r. (§2 ust. 3 porozumienia). Zobowiązanie miało jednak nie wygasnąć, gdyby pomimo takiego orzeczenia organy podatkowe wydałyby decyzje odmawiające stwierdzenia nadpłaty podatku CIT za rok podatkowy 2008 (§3 ust. 2 porozumienia). Zwrot przez pozwanego wynagrodzenia zgodnie z §2 ust. 2 porozumienia miał nastąpić najpóźniej w ciągu 7 dni roboczych od dnia wezwania do zapłaty na rachunek bankowy powódki (§3 ust. 1 i 3 porozumienia). Zmiany porozumienia wymagały formy pisemnej pod rygorem nieważności (§5 porozumienia).

Treść porozumienia przygotowywała powódka. Projekt porozumienia pełnomocnik powódki przesłał pozwanemu w dniu 12 grudnia 2012 r. jako załącznik do wiadomości e-mail. W wiadomości poprosił pozwanego o uwagi do projektu. Pozwany nie zgłosił żadnych uwag ani propozycji co do treści porozumienia i podpisał je bez zastrzeżeń.

Dowód:

- porozumienie z dnia 13 grudnia 2012 r. (k. 84-85);
- wiadomość e-mail z dnia 12 grudnia 2012 r. wraz z załącznikiem (k. 163-164);
- zeznania świadka A. H. (e-protokół z dnia 30 listopada 2016 r.; 00:23:03-00:40:08, k. 199-200, 204);
- zeznania świadka E. M. (e-protokół z dnia 30 listopada 2016 r.; 00:40:08-01:05:59, k. 200-201, 204);
- zeznania świadka A. C. (e-protokół z dnia 30 listopada 2016 r., 01:05:59-01:30:24, k. 201-202, 204);
- zeznania świadka W. W. (e-protokół z dnia 25 stycznia 2017 r.; 00:30:24-01:02:37, k. 225-227, 229);
- zeznania U. B. w charakterze strony powodowej (e-protokół z dnia 17 maja 2017 r., 00:11:17-00:47:20, k. 284v-285v, 289);

Wyrokiem z dnia 17 kwietnia 2013 r. WSA w Szczecinie w sprawie o sygn. akt I SA/Sz 1051/12 oddalił skargę powódki.

Powódka i pozwani pozostawali w kontakcie, omawiając kwestię ewentualnego umorzenia postępowania egzekucyjnego prowadzonego przeciwko powódce przez organy podatkowe. W wyniku prowadzonych rozmów pozwany, działając przez adwokata L. L., w dniu 8 maja 2013 r. złożył w imieniu powódki wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego. Na skutek ww. wniosku Naczelnik (...) US postanowieniem nr (...) z dnia 3 lipca 2013 r. częściowo umorzył postępowanie egzekucyjne w części nieistnienia obowiązku w zakresie odsetek za zwłokę od kwoty 1.814.644 zł.

W dniu 3 lipca 2015 r. powódka wniosła od wyroku WSA w Szczecinie skargę kasacyjną do NSA. W związku z wniesieniem skargi kasacyjnej powódka zapłaciła wpis w kwocie 23.574 zł.

Wyrokiem z dnia 8 grudnia 2015 r. NSA w sprawie o sygn. akt II FSK 255/13 oddalił skargę kasacyjną powódki oraz zasądził od niej na rzecz Dyrektora IS w S. kwotę 7.200 zł tytułem kosztów postępowania.

Dowód:

- wyrok WSA w Szczecinie z dnia 17 kwietnia 2013 r., sygn. akt I SA/Sz 1051/12 (k. 86);
- wyrok NSA z dnia 8 grudnia 2015 r., sygn. akt II FSK 2555/13 (k. 87).
- potwierdzenie wykonania przelewu (k. 94);
- wiadomości e-mail (k. 116-118);
- postanowienie nr (...) z dnia 3 lipca 2013 r. (k. 119-123);
- wniosek z dnia 8 maja 2013 r. wraz z pełnomocnictwem i potwierdzeniem przelewu (k. 124-132).

W dniu 9 grudnia 2015 r. powódka wykonała przelew na rachunek bankowy (...) US w S. na kwotę 1.820.823 zł.

Z kolei w dniu 21 grudnia 2015 r. powódka uiściła na rzecz IS w S. kwotę 7.200 zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego przed NSA.

Dowód:

- potwierdzenie wykonania przelewu (k. 88, 95).

W dniu 10 grudnia 2012 r. pozwany przesłał przedstawicielce powódki poradę, aby nie wnosić na ówczesnym etapie zarzutów co do prowadzonej egzekucji, lecz w zależności od rozwoju sytuacji doprowadzić do przedawnienia zobowiązania podatkowego czy prawa do jego wymiaru. Tego samego dnia pozwany dowiedział się o dokonaniu dzień wcześniej przez powódkę przelewu 1.820.823 zł na rzecz (...) US w S..

Następnie 15 grudnia 2015 r., z pomocą adwokata L. L., pozwany wniósł w imieniu powódki wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego co do kwoty 1.820.823 zł.

Powódka w dniu 30 grudnia 2015 r. złożyła adwokatowi L. L. wypowiedzenie pełnomocnictwa do reprezentowania jej w postępowaniu egzekucyjnym. Ponadto powódka wycofała wniosek z dnia 15 grudnia 2015 r., w związku z czym Naczelnik (...) US postanowieniem nr (...) z dnia 8 stycznia 2016 r. umorzył postępowanie zainicjowanie ww. wnioskiem.

Dowód:

- wiadomość e-mail z dnia 10 grudnia 2012 r. (k. 114-115);
- wniosek z dnia 15 grudnia 2015 r. (k. 133-143);
- wypowiedzenie pełnomocnictwa z dnia 30 grudnia 2015 r. (k. 144);
- postanowienie nr (...) z dnia 8 stycznia 2016 r. (k. 145-146);
- zeznania świadka W. W. (e-protokół z dnia 25 stycznia 2017 r.; 00:30:24-01:02:37, k. 225-227, 229);
- zeznania U. B. w charakterze strony powodowej (e-protokół z dnia 17 maja 2017 r., 00:11:17-00:47:20, k. 284v-285v, 289);
- zeznania pozwanego S. Z. (e-protokół z dnia 17 marca 2017 r.; 00:48:15-02:15:32, k. 285v-289).

Pismem z dnia 10 grudnia 2015 r. powódka wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 492.575 zł w terminie do 22 grudnia 2015 r. pod rygorem naliczania odsetek w wysokości odsetek dla zaległości podatkowych. Wezwanie zostało doręczone pozwanemu listem poleconym w dniu 14 grudnia 2015 r.

Pozwany nie zapłacił powódce we wskazanym w piśmie terminie, wobec czego powódka ponowiła wezwanie do zapłaty w dniu 23 grudnia 2015 r., domagając się kwoty 492.575 zł wraz z odsetkami w wysokości odsetek od zaległości podatkowych od dnia 6 stycznia 2010 r. w terminie do 27 grudnia 2015 r.

Pomimo wezwania do zapłaty pozwany nie zapłacił powódce żądanej przez nią kwoty.

Dowód:

- pismo z dnia 10 grudnia 2015 r. wraz z potwierdzeniem odbioru (k. 89-90);
- pismo z dnia 23 grudnia 2015 r. wraz z potwierdzeniem nadania (k. 91-92).

Postanowieniem nr (...) z dnia 12 stycznia 2016 r. Naczelnik (...) US w S. podjął postępowanie egzekucyjne, toczące się przeciwko powódce na podstawie tytułu wykonawczego nr (...) z dnia 23 listopada 2012 r.

Koszty postępowania egzekucyjnego wyniosły 127.585,70 zł. Powyższą kwotą powódka została obciążona postanowieniem Naczelnika (...) US w S. nr (...) z dnia 8 kwietnia 2016 r.

Dowód:

- postanowienie nr (...) - (...) z dnia 12 stycznia 2016 r. (k. 147-149);
- postanowienie nr (...) z dnia 8 kwietnia 2016 r. (k. 161-162).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Podstawą żądania powódki było porozumienie zawarte przez strony w dniu 13 grudnia 2013 r. Zdaniem Sądu ocena zawartej przez strony w dniu 12 października 2009 r. umowy doradztwa, w tym jej charakteru (jako umowy starannego działania czy rezultatu), miała w tym zakresie znaczenie drugorzędne. W porozumieniu strony bowiem całościowo uregulowały swoje prawa i obowiązki, a zatem porozumienie stanowiło samoistne źródło roszczenia powódki, znajdującego oparcie w przepisach art. 353¹ i 354 § 1 k.c.

Strony nie toczyły sporu co do tego, że zawarły w dniu 12 października 2009 r. umowę doradztwa, pozwany wykonał na jej podstawie na rzecz powódki pewne usługi, które skutkowały zwrotem nadpłaty podatku CIT za rok podatkowy 2008 i w konsekwencji zapłaceniem pozwanemu wynagrodzenia umownego, zaś następnie organy podatkowe ustaliły, że ów zwrot był nienależny, i podjęły czynności ukierunkowane na odzyskanie wcześniej zwróconej nadpłaty. Między stronami nie było wreszcie sporne, że w dniu 13 grudnia 2012 r. zawarto przedmiotowe porozumienie.

W zakresie, w jakim strony nie były zgodne co do okoliczności faktycznych sprawy, Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe na podstawie zaoferowanych przez strony dowodów z dokumentów, których autentyczność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Oprócz dowodów z dokumentów postępowanie dowodowe oparte zostało na zeznaniach świadków A. H., E. M., A. C. i W. W. oraz stron. Zeznania świadków oraz stron były w przeważającej części spójne i korespondowały z pozostałymi dowodami w sprawie. Niewiarygodne w ocenie Sądu Okręgowego okazały się jednak zeznania strony pozwanej w zakresie, w jakim dotyczyły okoliczności dotyczących podpisania porozumienia. W części, w jakiej ocena dowodów tego wymaga, szersza ocena dowodów zostanie przedstawiona w dalszej części uzasadnienia, przy omawianiu poszczególnych zarzutów pozwanego.

Najdalej idącym zarzutem zgłoszonym przez S. Z. był zarzut nieważności porozumienia z dnia 13 grudnia 2012 r. Opierał się on na twierdzeniu o przymusie przy zawarciu porozumienia.

Zgodnie z art. 82 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, chociażby nawet przemijającego, zaburzenia czynności psychicznych. W związku z zarzutem pozwanego zgłoszonym na dalszym etapie postępowania należy również zwrócić uwagę na inną wadę oświadczeń woli, mianowicie na groźbę. Przepis art. 87 k.c. stanowi bowiem, że kto złożył oświadczenie woli pod wpływem bezprawnej groźby drugiej strony lub osoby trzeciej, ten może uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia, jeżeli z okoliczności wynika, że mógł się obawiać, iż jemu samemu lub innej osobie grozi poważne niebezpieczeństwo osobiste lub majątkowe. Należy przy tym mieć na względzie, o czym stanowi art. 88 k.c., że uchylenie się od skutków oświadczenia woli pod wpływem groźby wymaga złożenia adresatowi owego oświadczenia stosownego oświadczenia o uchyleniu się od skutków złożonego oświadczenia woli i to w terminie roku od chwili, gdy stan obawy ustał.

W oparciu o ustalony stan faktyczny sprawy Sąd Okręgowy nie uwzględnił podniesionego zarzutu, gdyż pozwany nie zdołał wykazać, aby w chwili zawierania z powódką przedmiotowego porozumienia znajdował się w sytuacji przymusowej, tj. w stanie uniemożliwiającej swobodne powzięcie i wyrażenie woli, czy też pozostawał pod wpływem jakiegokolwiek groźby. Co więcej, odnośnie drugiej z zarzucanych wad oświadczenia woli, strona pozwana nie zaoferowała dowodów na okoliczność ewentualnego uchylenia się od skutków oświadczenia woli, będącego podstawą zawartego porozumienia. Zaakcentować przy tym należy, iż zgodnie ogólną regułą rozkładu ciężaru dowodu, uregulowaną w art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W niniejszej sprawie ciężar udowodnienia (czyli negatywne skutki nieudowodnienia) twierdzeń w zakresie braku świadomości lub swobody czy też groźby obciążał pozwanego.

Z zeznań świadków A. H., E. M., A. C. i reprezentanta strony powodowej wynika, że po wydaniu decyzji z dnia 22 października 2012 r. doszło do spotkania stron, podczas którego pozwany zapewniał przedstawicieli powódki o możliwości dalszego, i co więcej, skutecznego prowadzenia postępowania i doprowadzenia do sytuacji, w której nie będzie istniał po stronie powodowej spółki obowiązek zwrotu nadpłaty podatku CIT za rok podatkowy 2008. Z zeznań wskazanych świadków wynika również, że podpisanie porozumienia miało stanowić dla strony powodowej swojego rodzaju gwarancję celowości prowadzenia takich działań, które były związane z zaangażowaniem personalnym i finansowym (m. in. koszty postępowania przed WSA i NSA).

Sąd nie dał wiary zeznaniom pozwanego co do tego, że porozumienie podpisał bezpośrednio po przedłożeniu mu projektu porozumienia. Ze znajdującej się w aktach wiadomości e-mail z dnia 12 grudnia 2012 r. (k. 163-164) wynika bowiem, że dzień przed podpisaniem porozumienia jego projekt przesłano pozwanemu wraz z prośbą o zgłoszenie ewentualnych uwag. Nie znajduje potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym teza, jakoby pełnomocnik powódki przedstawił pozwanemu w dniu 12 grudnia projekt porozumienia datowany już na 13 grudnia 2012 r. W tej sytuacji nie istniały przeszkody w podjęciu negocjacji w sprawie treści porozumienia, zaś zaniechanie przez pozwanego zgłoszenia uwag, który to fakt sam przyznał, nie stanowi uzasadnienia zarzutu braku świadomości lub swobody pozwanego.

Z tych samych względów Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska S. Z., iż przedmiotem porozumienia miała być wyłącznie taka sytuacja, w której (...) sp. z o.o. byłaby zmuszona zwrócić również odsetki od kwoty podatku bądź sytuacja, w której od powódki zostałyby wyegzekwowana należność już w grudniu 2012 r. Gdyby rzeczywiście taka była treść ustaleń ustnych, poprzedzających podpisanie porozumienia, oczekiwać należałoby, że uwagi tej treści – zasadniczo różniące się od pisemnego projektu – będą zgłoszone przez pozwanego i przynajmniej podejmie on próbę wprowadzenia do treści porozumienia zmian zgodnych z wcześniejszymi ustaleniami.

Sąd Okręgowy nie uznał za wiarygodne wyjaśnień pozwanego, wedle których powodem niezgłoszenia uwag do projektu porozumienia był jego stan psychiczny, tj. stan zdenerwowania oraz wyczerpania „nagonką” ze strony powódki. Nie sposób wykluczyć, że zaistniała sytuacja mogła wywołać stres u pozwanego. Biorąc jednak pod uwagę profesjonalny charakter prowadzonej przez niego działalności, wielkość kwot, jakich dotyczyły umowy zawarte między stronami, oczekiwać należało, że przy podpisaniu tak istotnego dla jego obowiązków porozumienia, pozwany wykaże

jakąkolwiek inicjatywę w ustaleniu treści takiego dokumentu. Nie sposób bowiem racjonalnie przyjąć, by pozwany w sposób tak niefrasobliwy podszedł do dokumentu, z którego wynikał obowiązek zapłaty kwoty niemalże pół miliona złotych.

Argumentacja strony pozwanej wyrażona w sprzeciwie od nakazu zapłaty, a dotycząca możliwości dalszych sposobów uniknięcia przez powódkę zwrotu nadpłaty podatku nie miała dla rozstrzygnięcia sprawy istotnego znaczenia. Strony jednoznacznie uregulowały bowiem swoje obowiązki z porozumieniem z dnia 13 grudnia 2012 r. i nie wspomniały w nim o żadnych dalszych czynnościach i kierunku dalszego prowadzenia sprawy po wydaniu wyroku przez NSA. Skoro zatem strony same postanowiły, że wydanie wyroku przez NSA będzie stanowiło podstawę zwrotu przez pozwanego zapłaconego mu wynagrodzenia, to tym samym wtórne znaczenie miało to, czy istniały jeszcze jakiekolwiek możliwości doprowadzenia do sytuacji, w której po stronie powodowej spółki nie byłoby obowiązku zapłaty podatku. Powódka nie była zobowiązana do tego, by podejmować jakiekolwiek dalsze kroki w tym kierunku, natomiast na podstawie porozumienia była uprawniona do żądania od pozwanego zwrotu wynagrodzenia.

Niezasadny okazał się również zarzut przedawnienia. Dochodzone przez powódkę roszczenie miało związek z prowadzeniem działalności gospodarczej, wobec czego termin przedawnienia – zgodnie z art. 118 k.c. – wynosi 3 lata. Roszczenie powódki stało się wymagalne dopiero w grudniu 2015 r., po wydaniu wyroku przez NSA, natomiast pozew został złożony w styczniu 2016 r. W tych okolicznościach brak jest podstaw do stwierdzenia przedawnienia dochodzonego przez powódkę roszczenia.

Nie zasługiwały na uwzględnienie twierdzenia pozwanego, iż powodowa spółka w sposób celowy doprowadziła do tego, że ziszczył się warunek zwrotu wynagrodzenia przez pozwanego, w ten sposób, że świadomie nie powołała w skardze do NSA pełnej argumentacji, która z kolei została powołana w skardze do Trybunału Konstytucyjnego, której przedmiotem były te same przepisy podatkowe. Co do zasady, twierdzenia takie powinny być zgłoszone w sprzeciwie od nakazu zapłaty, co wynika z art. 503 §1 zdanie trzecie k.p.c., który stanowi, iż sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w sprzeciwie bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności.

Pozwany wskazywał na brak możliwości wcześniejszego powołania tych twierdzeń z uwagi na niedysponowanie odpisami skargi kasacyjnej do NSA i skargi konstytucyjnej; niezależnie od tego spóźnione były wnioski dowodowe zgłoszone w celu udowodnienia nowych twierdzeń. Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że pozwany już na rozprawie w 25 stycznia 2017 r. podniósł nowy zarzut, jednak dokumenty z tym związane złożył dopiero w dniu 15 marca 2017 r., tj. dwa dni przed posiedzeniem, na którym zamknięto rozprawę. W tej sytuacji Sąd mógł doręczyć stronie przeciwnej odpis pisma, do którego załączono dokumenty, najwcześniej na rozprawie w dniu 17 marca 2017 r. Umożliwienie powódce zapoznania się z tymi wnioskami i ustosunkowania co do nich wymagałoby wyznaczenia kolejnego terminu rozprawy, a tym samym prowadziłyby do zwłoki w rozpoznaniu sprawy. Większość dokumentów, pochodzących z 2013 r., mogła być złożona wcześniej, w każdym razie bezpośrednio po rozprawie z dnia 25 stycznia 2017 r., podczas której zgłoszono zarzut celowego doprowadzenia przez powódkę do ziszczenia się warunku zwrotu wynagrodzenia. Niezrozumiałe jest przy tym argumentacja pozwanego, że z przedłożeniem tych dokumentów zwlekał do czasu otrzymania odpowiedzi z Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w S. w sytuacji, w której brak było jakichkolwiek podstaw do wyciągnięcia wniosku, że powódka składała jakąkolwiek skargę; powódka zaprzeczyła, by miał miejsce taki fakt. Niezależnie od tego, nic nie stało na przeszkodzie złożeniu niezwłocznie tych dokumentów, którymi pozwany dysponował już wcześniej.

Z tych względów wnioski zgłoszone w piśmie z dnia 15 marca 2017 r. zostały na podstawie art. 503 §1 zd. 3 k.p.c. i 207 § 6 k.p.c. pominięte. Odnośnie dowodu z pisma z dnia 30.12.2015 r. wówczas dołączonego zauważyć nadto trzeba, że dotyczy ono interpretacji przepisów podatkowych, która to kwestia nie ma istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia tej sprawy. Odnośnie zaś dowodu ze skargi do Trybunału Konstytucyjnego i dokumentów z tych akt to postępowanie to, co przyznała powódka, zostało zakończone; Trybunał odmówił wszczęcia postępowania. Tym samym niecelowe byłoby porównywanie treści skargi kasacyjnej złożonej do NSA z treścią skargi konstytucyjnej. Sam pozwany przyznał na rozprawie w dniu 25 stycznia 2017 r., że otrzymał z Trybunału dokumenty w formie zeskanowanej, nie było przeszkód, uwzględniając brzmienie art. 129 k.p.c., by wówczas, ewentualnie niezwłocznie po tej rozprawie, złożyć te dokumenty.

Nie uwzględniono również, zgłoszonego na rozprawie w dniu 17 marca 2017 r., wniosku o zobowiązanie strony powodowej do złożenia akt postępowania egzekucyjnego; przede wszystkim zauważyć trzeba, że akta te pozostają w gestii organu prowadzącego postępowanie, nie zaś uczestnika tego postępowania. Nadto, wniosek ten, jak i twierdzenia, których wykazaniu miał służyć, mogły zostać zgłoszone już w sprzeciwie od nakazu zapłaty. Pozwany dopiero zaś na rozprawie w dniu 25 stycznia 2017 r. podniósł nowe twierdzenia dotyczące zastraszania go przez powódkę poprzez okazywanie „nierzetelnych i nieprawidłowych” dokumentów z tego postępowania. Nie stanowi usprawiedliwienia zwłoki w zgłoszeniu tych twierdzeń okoliczność, że dopiero po analizie pozwany stwierdził nieprawidłowość tych dokumentów.

Mając na uwadze wszystkie wskazane okoliczności powództwo zostało uwzględniono co do należności głównej. Powódka żądała odsetek od dnia 6 stycznia 2010 r., powołując się na postanowienia zawarte w porozumieniu, jednakże w ocenie Sądu poszczególne postanowienia porozumienia pozostają ze sobą w sprzeczności. Mianowicie w §2 ust. 2 wskazano, że pozwany jest zobowiązany do zwrotu kwoty 492.575 zł powiększonej o odsetki od 6 stycznia 2010 r. (tj. dnia wypłaty wynagrodzenia), zaś w ustępie 4 odroczone wymagalność roszczenia do dnia wydania prawomocnego orzeczenia przez sąd administracyjny. Sposób zredagowania pozwu świadczy o tym, że powódka domaga się odsetek za opóźnienie (w ustalonej w umowie wysokości). Skoro zatem odroczone w porozumieniu płatność kwoty głównej do czasu wydania prawomocnego orzeczenia przez sąd administracyjny, obowiązek zapłaty powstał dopiero po wydaniu wyroku przez NSA w dniu 8 grudnia 2015 r. Tym samym pozwany popadł w opóźnienie dopiero po tym dniu. Za sprzeciwiające się naturze odsetek za opóźnienie uznać zatem trzeba naliczanie odsetek już od 6 stycznia 2010 r. Postanowienie zawarte w §2 ust. 2 porozumienia Sąd Okręgowy uznał tym samym za sprzeczne z art. 353¹ k.c., przyjmując, że pozwany pozostawał w opóźnieniu od dnia następnego po dniu wydania wyroku przez NSA. W konsekwencji zasądzono odsetki od dnia 9 grudnia 2015 r.

Wobec tego, że strona powodowa wygrała sprawę na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., 99 k.p.c. zasądzono od pozwanego koszty procesu. W skład kosztów wchodzi opłata od pozwu w kwocie 24.629 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika pozwanej w wysokości 14.400 zł, ustalone zgodnie z § 2 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804), w brzmieniu obowiązującym przed zmianami wprowadzonymi przez Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1667), zgodnie z § 2 tego Rozporządzenia.